O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

SAMARQAND IQTISODIYOT VA SERVIS INSTITUTI

"TASDIQLAYMAN"
____
Samarqand iqtisodiyot va servis instituti rektori
M.E. Po'latov
2024 yil "29" 08

Ro'yxatga olindi: UD-11-22
2024 yil "29" 08

XIZMAT KO'RSATISH KORXONALARINI ELEKTRON TEXNIKASI

O'QUV DASTURI

Bilim sohasi:	600 000	- Xizmatlar
Ta'lim sohasi:	610 000	- Xizmat ko'rsatish sohasi
Ta'lim yo'nalishi	61010200	- Aholi va turistlarning ovqatlanishini tashkil etish servisi

SAMARQAND – 2024

<table>
<tr><td colspan="2">Fan/modul kodi
ХККЭТ206</td><td>O’quv yili
2024-2025</td><td>Semestr
5</td><td>Kreditlar
6</td></tr>
<tr><td colspan="2">Fan/modul turi
Majburiy</td><td colspan="2">Ta’lim tili
O’zbek/rus</td><td>Haftadagi dars soatlari
4</td></tr>
<tr><td rowspan="2">1</td><td>Fanning nomi</td><td>Auditoriya mashg’ulotlari (soat)</td><td>Mustaqil ta’lim (soat)</td><td>Jami yuklama (soat)</td></tr>
<tr><td>Xizmat ko‘rsatish korxonalarini elektron texnikasi</td><td>90</td><td>90</td><td>180</td></tr>
<tr><td>2</td><td colspan="4">I. Fanning mazmuni.
Fanni o’qitishdan maqsad – talabalarda xizmat ko‘rsatish korxonalarida elektron texnika haqidagi nazariy va amaliy bilimlarni kelajakdagi ish faoliyatlarida qo‘llash va talabalarni shu sohadagi mahoratlarini rivojlantirishdir
Fanning vazifalari – xizmat ko‘rsatish korxonalari elektron texnikasining umumiy tasnifi, ularga qo‘yilgan ekspluatatsion talablar, savdo va ovqatlanish, mehmonxona xo‘jaligi elektron texnikasi, xizmat ko‘rsatish korxonalari elektron ofis jihozlari va orgtexnikasi, tadbirlarda qo‘llaniladigan elektron texnika haqida tasavvur hosil qilish, qo‘yilgan talablar bilan tanishtirish, amaliyotda foydalanish malakasini shakllantirishdan iborat.</td></tr>
<tr><td>3</td><td colspan="4">II. Asosiy nazariy qism (ma’ruza mashg’ulotlari)
II.I. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:
1-mavzu. O‘zbekistonda xizmat ko‘rsatish korxonalarida axborot-texnologiya elektron texnikasining qo‘llanilishi to‘g‘risida
O‘zbekistonda xizmat sohasi korxonalarida axborot-texnologiya, informatsion texnologiyalarni qo‘llashni jadallashtirish to‘g‘risida. Elektron texnika tushunchasi, mohiyati, fanning maqsadi va vazifalari. Elektron texnikalarning xizmat ko‘rsatish korxonalarida qo‘llanilish kelajagi.

2-mavzu. Xizmat ko‘rsatish korxonalari elektron texnikasining umumiy tasnifi va ekspluatatsiyasiga qo‘yilgan talablar
Xizmat ko‘rsatish korxonalari elektron texnikasining umumiy tasnifi: savdo va ovqatlanish, mehmonxona xo‘jaligi, elektron ofis jihozlari va orgtexnikasi va korxona xavfsizligini ta’minlash elektron texnikasi. Elektron texnikaga qo‘yilgan umumiy: texnologik, ekspluatatsion, konstruktiv, energetik, iqtisodiy talablar.

3-mavzu. Savdo va ovqatlanish korxonalari elektron texnikasi
Savdo va ovqatlanish korxonalari texnikasi umumiy tasnifi. Jihozlarning tasniflanishiga qo‘yilgan asosiy talablar. Savdo va ovqatlanish korxonalari elektron texnikasi.

4-mavzu. Elektron-kassa mashinalari
Elektron nazorat-kassa mashinalari, ularning tasnifi, ishlash rejimi, o‘rnatish</td></tr>
</table>

<table>
<tr><td></td><td>Интернет сайтлари
1. www.ziyonet.uz
2. www.ref.uz
3. www.koddes.ru
4. www.lex.uz</td></tr>
<tr><td>8.</td><td>Fanning o’quv dasturi Samarqand iqtisodiyot va servis instituti O`quv uslubiy kengashining 2024 yil “____” ______________dagi ____- son bayonnomasi bilan tasdiqlangan. (№____)</td></tr>
<tr><td>9.</td><td>Fan/modul uchun ma’sul:
J.M.Qurbonov – SamISI “Servis” kafedrasi professori, t.f.d.</td></tr>
<tr><td>10.</td><td>Taqrizchilar:
Kurbonov Sh. – Samarqand shahar “ELXOLDING” MCHJ bo’lim boshlog’i
Fayziyev J. – SamISI, “Servis” kafedrasi dotsenti, t.f.n.</td></tr>
</table>

	- xizmat ko'rsatish korxonalari elektron texnikasi tasnifi va ularning o'ziga xos xususiyatlarini; korxonalardagi elektron texnikalar ekspluatatsiyasini, savdo va ovqatlanish, mehmonxona va h.k. korxonalar elektron texnikasi, elektron ofis va orgtexnikasi mehmonxona xavfsizligini ta'minlash elektron kompleks jihozlarini ishlatish usullari haqida tasavvurga ega bo'lishi; - korxonalarda qo'llaniladigan elektron nazorat-kassa mashinalari, tarozilar, POS-sistema va terminali, informatsion-kommunikatsion tizimi, lokal tarmoqlar haqida bilim va ko'nikmalarga ega bo'lishi; - xizmat ko'rsatish korxonalari elektron texnikasi bilan xizmatlarni ko'rsatishni; - xizmat ko'rsatish korxonalari elektron texnikasi bazasini tashkil etish va ularning ekspluatatsiyasi, xizmat ko'rsatishni; - elektron texnikasi turlarini biluvchi, ularni qo'llashda qo'yilgan talablarni bajaruvchi, xizmat ko'rsatish korxonalarini rivojlantiruvchi kompetensiyalari bo'yicha malakalarga ega bo'lishi kerak.
5	**VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari:** • ma'ruzalar; • amaliy ishlarni bajarish va xulosalash; • interfaol keys-stadilar; • blits-so'rov; • guruhlarda ishlash; • taqdimotlar namoyishi; • jamoa bo'lib ishlash va himoya qilish uchun loyihalar.
6.	**VII. Kreditlarni olish uchun talablar:** Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar xaqida mustaqil mushohada yuritish va joriy, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha yozma ish yoki testni topshirish.
7.	**Asosiy adabiyotlar** 1.Qurbonov J.M, Qurbonova R.J. Xizmat ko'rsatish korxonalarini elektron texnikasi. O'quv qo'lanma. Toshkent, "Noshir" nashriyoti, 2019 y. 2. Tyunkov B.K. Elektronnaya texnika predpriyatiy torgovli. – M.: KNORUS, 2006. – 192 s. 3. Qurbonov J.M. Ovqatlanish korxonalari jihozlarining ekspluatasiyasi. Darslik. – T.: «IQTISODIYOT-MOLIYA», 2011. – 376 b. **Qo'shimcha adabiyotlar** 1. Каталог контрольно-кассовых машин. – М.: СПб, 2002. 2. Арустамов Э.А. Оборудование предприятий (торговли). – М.: Дашков и К^{0}. 2000. 3. Применения контрольно-кассовой техники. Серия «Налоги года». Издательский центр «МЫСЛЬ», Новосибирск, 2003.

	tartibi. Nazorat-kassa mashinalarini dasturlash, turli operatsiyalarni bajarish, hisob rejimi va boshqa elektron texnikalar bilan ishlash rejimi. **5-mavzu. Kassa POS terminali va sistemalari** Kassa POS terminali va sistemasining texnikaviy tasnifi, tarkibiy jihozlari va ularning bank, aloqa, savdo-servis korxonalarida qo'llanilishi. Kassa POS terminali va sistemalarini tuzilish, ularga qo'yilgan ekspluatatsiya talablari. **6-mavzu. Elektron tarozilar tarkibi** Elektron tarozilar: tarkibi, texnikaviy tasnifi, ekspluatatsiyasi. Tarozilarni ishlashini dasturlash, ularda ishlash tartibi, tovarlar qiymatini aniqlash. **7-mavzu. Elektron tarozilarni ekspluatatsiyasi** Tarozilarni tekshirish, nazorat qilish metodikasi, xatoliklar texnikaviy tasnifi, metrologik tekshirishdan o'tganlik kleymosi. **8-mavzu. Mehmonxona xo'jaligi elektron texnikasi** Mehmonxona xo'jaligi elektron texnikasi haqida umumiy ma'lumot. Mehmonxona xo'jaligi elektron texnikasining umumiy tasnifi.Mehmonxona informatsion-kommunikatsiya tizimlari. Turli informatsion tizimlarning mehmonxonada qo'llanilishi **9-mavzu. Mehmonxona informatsion kommunikatsion tizimi** Mehmonxona informatsion-kommunikatsiya tizimlari. Mehmonxona xo'jaligi integrallashgan informatsion tizimi. Mehmonxona kabel tarmog'i, radiotelefon tarmog'i. **10-mavzu. Mehmonxona lokal kompyuter tarmoqlari** Mehmonxonalar lokal kompyuter tarmoqlari, ATS, server tizimi haqida. Mehmonxonalar xizmat ko'rsatishda avtomatik sistemalarning qo'llanilishi. **11-mavzu Mehmonxona xavfsizligini taminlash kompleks tizimlari** Mehmonxonalar xavfsizligini ta'minlash kompleks tizimlari. Qarovullik signalizatsiya ATS tizimi, kirishni nazorat qilish tizimi, elektron qulflarning qo'llanilishi. Mehmonxona mini seyflari, mini barlari haqida ma'lumotlar va ularning avtomatik boshqaruvini amalga oshirish. Mehmonxona yong'in signalizatsiyasi ATS tizimi, uning ishlatilishi. **12-mavzu. Turli tadbir va marosimlar o'tkazish elektron texnikasi** Xizmat ko'rsatish korxonalarida turli tadbir va marosimlar o'tkazish uchun elektron texnika bilan jihozlash.Mehmonxona konferens zallarni kompleks tizimlar bilan jihozlash jarayoni. Tadbir va marosimlarda taqdimot etish elektron jihozlari: multimediya va video proyektor, grafoproyektor, videomagnitofon, informatsion ekran, portativ videokamera, interaktiv doska, kompyuter, aktiv kolonkalar, mikrofon va sinxron tarjima qurilmasi. Servis tizimlari: radio

eshittirish va teleko‘rsatuvni ta’minlovchi muxandislik jihozlari va kommunikatsiyalar haqida tushuncha.

13-mavzu. Xizmat ko‘rsatish korxonalari elektron ofis jihozlari va orgtexnikasi

Xizmat ko‘rsatish korxonalari elektron ofis jihozlari va orgtexnikasi tasnifi. Xizmat ko‘rsatish korxonalari lokal server tarmog‘i. Xizmat ko‘rsatish korxonalaridagi lokal server tarmog‘i dasturlari.

14-mavzu. Tovar shtrix kodlari va uni o‘qish, ma’lumotlarini yig‘ish terminali

Mahsulotlarning shtrix kodlar haqida ma’lumotlar. Mahsulotlar haqida skaner va ma’lumotlarni yig‘ish terminali. Mahsulotlar haqida ma’lumotlar yig‘ish terminali.

15-mavzu. Etiketka, shtrix kodlar va xisobotlar printeri

Printerlar haqida umumiy ma’lumot. Etiketkalar printerining texnikaviy tavsifi. Shtrix kodlar va hisobotlar printeri.

16-mavzu. Banknotlar ishonchligi detektori va pul sanash mashinalari

Banknotlar ishonchligi detektorlari, ekspluatatsiya qoidalari. Pullarni sanash elektron mashinasi.

17-mavzu. Nusxa ko‘chirish va ko‘paytirish, aloqa texnikasi

Nusxa ko‘chirish va ko‘paytirish tavsifi, ekspluatatsiya qoidalari. Savdo korxonalari zamonaviy aloqa vositalari.

18-mavzu. Korxonalar xavfsizligida qo‘llaniladigan elektron texnikasi

Korxonalarning informatsion sistemalari. Mehmonxonalardagi elektron qulflar va elektron kalitlar. Mehmonxonalardagi elektron kalitlarni dasturlash mini-terminali. Xizmat ko‘rsatish korxonalarida yong‘in, radiatsiya xavfsizligini ta’minlashda qo‘llaniladigan elektron texnikalari. Kuzatish texnikasi to‘g‘risida ma’lumotlar..

III. Amaliy mashg’ulotlarlar bo’yicha ko’rsatma va tavsiyalar

Amaliy mashg’ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

1. O‘zbekistonda xizmat ko‘rsatish korxonalarida axborot-texnologiya elektron texnikasining qo‘llanilishi.
2. Xizmat ko‘rsatish korxonalari elektron texnikasining umumiy tasnifi va ekspluatatsiyasiga qo‘yilgan talablar
3. Savdo va ovqatlanish korxonalari elektron texnikasi.
4. Elektron-kassa mashinalari
5. Kassa POS terminali va sistemalari
6. Elektron tarozilar tarkibi
7. Elektron tarozilarni ekspluatatsiyasi
8. Mehmonxona xo‘jaligi elektron texnikasi.
9. Mehmonxona informatsion kommunikatsion tizimi
10. Mehmonxona lokal kompyuter tarmoqlari
11. Mehmonxona xavfsizligini taminlash kompleks tizimlari
12. Turli tadbir va marosimlar o‘tkazish elektron texnikasi
13. Xizmat ko‘rsatish korxonalari elektron ofis jihozlari va orgtexnikasi
14. Tovar shtrix kodlari va uni o‘qish, ma’lumotlarini yig‘ish terminali
15. Etiketka, shtrix kodlar va xisobotlar printeri
16. Banknotlar ishonchligi detektori va pul sanash mashinalari
17. Nusxa ko‘chirish va ko‘paytirish, aloqa texnikasi
18. Korxonalar xavfsizligida qo‘llaniladigan elektron texnikasi

Amaliy mashzulot mavzularida fanning ishchi o’quv dasturini ishlab chiqishda qo’shimcha va o’zgartirishlar kiritilishi mumkin.

Amaliy mashg’ulotlar multimedia qurilmalari bilan jihozlangan auditoriyada bir akadem guruhga bir professor-o’qituvchi tomonidan o’tkazilishi lozim. Mashg’ulotlar faol va interfaol usullar yordamida o’tilishi, mos ravishda munosib pedagogik va axborot texnologiyalar qo’llanilishi maqsadga muvofiq.

IV. Mustaqil ta’lim va mustaqil ishlar

Mustaqil ta’lim uchun tavsiya etiladigan mavzular:

1. Elektron texnikalarni xizmat ko‘rsatish korxonalarida qo‘llanilish kelajagi
2. Korxona xavfsizligini ta’minlash elektron texnikasi
3. Elektron texnikalarga qo‘yilgan energetik iqtisodiy talablar
4. Nazorat-kassa mashinalarini hisobot rejimi
5. Elektron tarozilar bilan ishlash rejimi
6. POS terminali va sistemalarining qo‘llanilishi
7. Elektron tarozida tovarlar qiymatini aniqlash
8. Elektron tarozida tovarlar umumiy qiymatini aniqlash
9. Elektron tarozilarning metrologik tekshirishdan o‘tganligi kleymasi
10. Mehmonxonalar kabel va radiotelefonlar tarmog‘i
11. Mehmonxonalar avtomatik sistemalarning qo‘llanilishi
12. Mehmonxonalar elektron qulflarning qo‘llanilishi
13. Mehmonxona mini seyflar, mini barlar avtomatik boshqaruvi
14. Mehmonxona hayot ta’minoti muxandislik jihozlarining ishini dispetcher kuzatishni tashkil etish
15. Audiovizual elektron jihozlari va server tizimlari
16. Banknotlar ishonchliligi detektorlari
17. Nusxa ko‘chirish va ko‘paytirish texnikasi
18. Savdo korxonalari zamonaviy aloqa vositalari
19. Mehmonxonalarda qo‘llaniladigan kuzatish apparatlari

4	**V. Fan o’qitilishining natijalari (shakllanadigan kompetensiyalar)** Fan bo’yicha talabalarning bilimi, ko’nikma va malakalariga quyidagi talablar qo’yiladi. Talaba: